„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 209 Luni 31 Iulie 1944
8 Pagini

ABONAMENT
UNIVERSUL
PROVINCIA:
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2500 pe 12 luni
CAPITALA:
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITĂȚI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR
6 luni 450 lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR [illegible] 160 lei-12 l. 900, ADIO U. 6 l. 600 lei-12 l. 1000, Z. ȘTIINȚELOR 6 l. 600-12 l. 1000, VESELIA 6 l. 350-12 l. 600 lei, SUFLET 6 l. 350-12 l. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

DISCIPLINA COLECTIVĂ IN ADĂPOSTURI

S'a mai scris și se va mai scrie desigur asupra acestui capitol, privind disciplina colectivă în adăposturi.

Zilnic se dau instrucțiuni și sfaturi, de modul cum trebue să se poarte fiecare în adăposturi pe timpul alarmelor. Nu toți însă înțeleg să le respecte și să le urmeze în interesul lor, și al tuturor.

Sunt oameni recalcitranți, lipsiți de simțul disciplinei și al cuviinței ce se impune în atari împrejurări. Provoacă incidente inutile, vorbesc vrute și nevrute, povestesc lucruri cari turbură starea sufletească a celor mai slabi de înger, într'un cuvânt se dovedesc elemente cari se sustrag dela normele unei discipline colective, ce trebue să și le impună fiecare atunci când se află într'un adăpost public, unde caută să-și salveze viața sute și mii de persoane.

S'au afișat pe pereții adăposturilor publice felurite instrucțiuni: să nu se vorbească pentrucă se consumă oxigenul și se viciază aerul în detrimentul tuturor; să nu se strige; să nu se provoace panică; să-și păstreze fiecare calmul; să lase culoarele de trecere a echipelor sanitare de ajutor libere; bărbații cari stau pe scaune, să le mai cedeze și femeilor cari au rămas în picioare.

Unele persoane, deși citesc aceste îndemnuri, nu le dau nici o atenție.

Desigur, că în adăposturi vine fiecare cu educația, cu moravurile și cu manierele lui. E greu să pretinzi tuturor să aibă aceeași educație, dacă nu și-a făcut-o la vreme. Dar cel puțin, în cele câteva ore pe care le petrece în adăpost, este dator fiecare să respecte liniștea celorlalți supunându-se disciplinei colective și ordinei necesare în adăposturi.

Comandamentul apărării pasive a dat dispoziții ca persoanele cari se sustrag obligațiilor ce trebue să le aibă în adăposturi, să fie identificați și să nu li se mai permită să vină a doua oară, ca să turbure liniștea celor pașnici, prin atitudinile lor neînțelegătoare.

E o măsură menită să asigure disciplina și liniștea de care populația are nevoe în tragice împrejurări.

OBIECTIVE MILITARE

Suntem în război și războiul are legile lui aspre. In deosebi, în necruțătoarea încăerare a vremii noastre, războiul a fost proclamat totalitar. El trebuia să fie atât de generalizat, încât toate energiile naționale să se concentreze pentru dobândirea victoriei și toate mijloacele de intimidare, de presiune sau de lovire să continue la demoralizarea adversarului și la înfrângerea lui.

Cine primește războiul trebue să-i suporte urmările. Aceasta pare să fie lozinca inumană a taberelor în războiu.

Lamentațiile nu-și au deci rațiunea de a fi. Loviturile se dau și se primesc până la istovirea totală, până la înfrângerea totală sau până la biruința totală.

O asemenea concepție aplicată cu toată rigoarea ei logică și cu toată lipsa ei de umanitate pune totuși în cauză o imensă răspundere morală pentru astăzi și mai ales pentru mâine.

Dacă oricine primește ca cei răspunzători de război sau cei cari fac războiul să suporte toate urmările lui, oricât de aspre ar fi ele; dacă lista obiectivelor militare se extinde dela tancul și tunul de pe front, la fabrica ce alimentează frontul; la gara, care triază trenurile; la locomotiva, care le transportă; la combustibilul, care e indispensabil aprovizionării războiului, aceasta poate fi neomenos sau abuziv, dar intră în cadrul războiului total.

Și această extindere a războiului total are însă limite, în legile morale și în îndatoririle de umanitate. Legea războiului — fie el și total — rămâne aceia a tuturor războaielor: cel care se poate apăra, poate fi atacat.

In cuprinsul unei țări există totuși o imensă proporție de populație, care nu are nicio răspundere în conducerea războiului, nici o acțiune în purtarea lui, nici o armă împotriva lui. Bolnavul în spital, bătrînul în azil, copilul la maternitate, țăranul la pașnica muncă a pământului, refugiatul sau evacuatul în necăjita lor existență, aceștia nu sunt, nu pot, nu trebue să fie, actori ai dramei întunecate, care de cinci ani îngrămădește ruinele și seceră viețile.

De sigur, un bombardament aerian are limitele lui de siguranță. In urma atacului, pe anumite distanțe sunt inevitabile erori și aproximații, care provoacă victime inocente și ruine nedrepte. Dar un atac aerian, ca cel din noaptea de Joi, 27 spre 28 Iulie, nu are o astfel de explicație. El a atins exclusiv cartierele centrale ale orașului. N'a fost lovit un singur obiectiv militar. Un azil de bătrâni, două spitale și câteva instituții publice, pe lângă numeroase locuințe în tot orașul au fost lovite fără discriminare.

Dacă un asemenea atac este ceeace se chiamă, în vocabularul vremii, un „bombardament de teroare", el și-a atins și mai puțin scopul: nici bolnavii din spitale, nici femeile cu părul despletit și cu boccelele în stradă pe trotoarele locuințelor dărâmate, nici copiii rămași cu crize cardiace, în urma exploziilor, nu vor putea schimba orientarea politică a guvernului sau grăbi eșirea țării din războiu. Forțe mai mari de cât ei, împrejurări care-i depășesc îi împiedică pe ei — și pe atâția alții decât ei — să fie altceva decât victime.

Nicăeri până azi presiunea morală asupra populației civile n'a dus la revoltă, ci la resemnare sau la indignare individuală. Soarta războiului se hotărește pe fronturi, nu în orașele dinnapoia frontului; se hotărește între soldați, nu între aviatori și populația civilă.

Dar oricare ar fi epilogul marei drame de azi și oricare ar fi simpatiile de azi și de mâine ale popoarelor, conducătorii actuali ai marilor Puteri în luptă, nu trebue să se lase amețiți de succesele sau de puterea lor. Intr'o zi va fi iarăși pace; va fi iarăși nevoie de încredere între oameni și națiuni; va fi iarăși nevoie de omenie, de echitate și de justiție. Va exista din nou o opinie publică internațională, care va judeca și aplica sancțiuni morale. Și într'un regim de pace trainică, marile națiuni conducătoare ale lumii trăesc nu numai de pe urma puterii lor materiale, ci de pe urma prestigiului, pe care li-l dau concepțiile lor morale, regulile lor de umanitate și respectul lor pentru justiție și echitate — chiar în vreme de războiu, a unui război, care se apropie de sfârșit.

SĂPTĂMÂNA INTERNAȚIONALĂ MILITARĂ ȘI POLITICĂ

EVENIMENTE MILITARE. — EVENIMENTE POLITICE

PE FRONTUL DE RASARIT. Pentru moment în regiunea sudică, pe Nistrul inferior, în Basarabia de mijloc și pe frontul Moldovei în afară de o activitate redusă, nici un eveniment mai important nu s'a produs. Totuși, la sfârșitul săptămânei, s'a putut observa o activitate mai vie de recunoaștere din partea forțelor Carpați, adică circa 900 km. fără a se socoti frontul finlandez.

Ocuparea localității Denublin pe Vistula, important nod de cale ferată, apropie trupele sovietice, în această regiune la circa 90 km. de Varșovia.

Comandamentul sovietic urmărește încercuirea Varșoviei și luptele ce se dau în această regiune a capitalei poloneze sunt din cele mai îndârjite.

Deci ofensiva având drept obiectiv Varșovia a crescut în intensitate în ultimele zile. Se poate spune același lucru și pentru activitatea din sectorul de nord al frontului, unde sovieticii atacă neîncetat. Nu e încă precizat dacă trupele sovietice din această regiune intenționează să-și deschidă drum spre Riga sau spre Prusia orientală.

In general modul cum se desfășoară luptele pe frontul de răsărit, pare a confirma că la Berlin s'a adoptat ca tactică de război generală, rezistența cu cât mai multă economie de forțe împotriva forțelor sovietice, în timp ce rezervele și forțele de elită germane sunt întrebuințate pe frontul occidental. In același timp știrile sosite din Berlin arată că acolo se pune temei pe mobilizarea totală ordonată de Fuehrer și grație căreia se va putea

AVIOANE NORDAMERICANE DOBORÂTE

PE TERITORIUL GERMANIEI ȘI IN ROMÂNIA

Berlin, 29 (Rador). — Anglo-americanii au pierdut iarăși în ultimele 24 ore un procent însemnat din formațiile lor aeriene folosite la operații de atac împotriva teritoriului Reichului și împotriva unor localități din România.

Mai ales englezii au trebuit să plătească un foarte mare preț pentru atacurile lor teroriste împotriva orașelor Stuttgart și Hamburg.

După știrile de până acum, inamicul a pierdut cel puțin 120 avioane de bombardament, printre care 90 avioane de bombardament tetramotoare.

Formațiile inamice, care au sburat noaptea trecută înspre Germania de sud-vest și peste golful German în regiunea estuarului Elbei, au pierdut numai ele, depe urma aviatorilor de vânătoare de noapte germani, 81 avioane cu câte patru motoare.

Chiar în cursul sborului de sosire al escadrelor inamice, care, în grupuri izolate spre a înșela apărarea aeriană germană, au pătruns pe deasupra Germaniei de nord-vest a Reichului, englezii au fost interceptați de aviatorii de vânătoare germani.

După ce inamicul, cu prilejul acțiunilor sale teroriste precedente, scăpase oarecum cu fața curată din cauza condițiilor atmosferice nefavorabile pentru apărarea aeriană germană, el a trecuit acum să sufere pierderi foarte mari.

O mare parte din cele 81 avioane britanice de bombardament nimicite a fost doborită în flăcări înainte de a-și fi putut arunca bombele. Partea principală a fost doborită deasupra regiunii din sud-vestul Germaniei.

Inamicul încearcă, cu prilejul operațiilor sale în aceste districte ale Reichului, folosind un teritoriu neutru pe care îl violează de fiecare dată la sosire, să influențeze în mod considerabil apărarea aeriană germană.

Noaptea trecută însă acest lucru nu i-a reușit în măsura în care el se așteptă. Aviatorii de vânătoare de noapte germani s'au putut desfășura în voe și au pricinuit inamicului una din cele mai însemnate înfrângeri.

Și avioanele de bombardament nord-americane tetramotoare, cărora le-a fost dată o puternică escortă de avioane de vânătoare cu mare rază de acțiune, care au făcut în timpul zilei o incursiune pe deasupra teritoriului României, s'au văzut expuse rezistenței hotărîte a forțelor de apărare aeriană germane, române și bulgare

In violente lupte aeriene, precum și prin tirul masiv al artileriei deasupra Germaniei centrale, au putut folosi stratul des de nori ce acoperea cerul ași, astfel încât numai puține avioane de vânătoare germane au reușit să intre în contact cu formațiile teroriste.

In îndârjite lupte aeriene, mai multe aparate nord-americane sau atât de grav avariate încât de bună seamă că s'au prăbușit la pământ în cursul sborului de înapoiere.

In vest, deasupra regiunii de invazie, aviatorii de vânătoare germani au înregistrat din nou succese în combaterea forțelor aeriene anglo-americane și îndeosebi a avioanelor de bombardament și de vânătoare, care au întreprins atacul dela mică înălțime împotriva trupelor germane.

Știrile cu privire la pierderile de avioane inamice, care până acum cuprind 120 avioane nimicite, nu s'au terminat. Trebue să se conteze pe faptul că inamicul a suferit pierderi mai mari decât el lasă actualmente să se vadă.

Pierderile de oameni ale anglo-americanilor, cu prilejul sborurilor lor pe lungă distanță și cu prilejul operațiilor efectuate în vest și în regiunea Balcanilor, se ridică la aproximativ o mie de aviatori.

STADIUL PROBLEMEI POLONEZE

INTENS SCHIMB DE PĂRERI ANGLO-POLONEZE IN CERCURILE OFICIALE DIN LONDRA

Geneva, 29 (Rador). — Corespondentul agenției „D. N. B." transmite:

Se află din Londra că problema poloneză a prilejuit un intens schimb de păreri anglo-polonez în cercurile oficiale.

Comitetul emigrat polonez se află pentru a spune așa, într'o ședință permanentă.

In afară de aceasta, au loc consfătuiri neîncetate între personalitățile din jurul d-lui Raczkiewicz.

Date fiind informațiile amănunțite că s'ar plănui în interesul unei împăcări cu Rusia Sovietică, să se sacrifice sau să fie rugate să se retragă una sau mai multe din aceste personalități, se amintește, dintr'o sursă poloneză foarte bine informată, că d. Raczkiewicz nu este popular în toate cercurile poloneze.

In ce privește pe generalul Sosnkowski, se pare, deasemeni pe bază de informații amănunțite, că nu este exclus ca comitetul emigrat sau cel puțin unii dintre membrii săi să fie dispuși a-l sacrifica, în cazul când persoana sa ar sta în mod inevitabil în calea unei împăcări cu Rusia Sovietică.

INTENȚIILE GUVERNULUI SOVIETIC

Vichy, 29 (Rador). — Corespondentul agenției D.N.B. transmite:

Semnarea acordului dintre așa numitul „comitet de eliberare polonez" și înaltul comandament sovietic cu privire la administrarea regiunilor poloneze confirmă, după părerea agenției „Havas-Ofi", voința guvernului sovietic de a transforma Polonia într'o republică sovietică.

„Comitetul de eliberare polonez" nu va fi niciodată altceva decât un mijloc de care se va servi Moscova pentru a extinde influența bolșevică în spre vest.

CERCURILE POLITICE BERLINEZE ȘI CALATORIA D-LUI MIKOLAICZIK LA MOSCOVA

Berlin, 29 (Rador). — Călătoria șefului exilat polonez din Londra, Mikolaiczik, la Moscova, nu a produs nici o surprindere în cercurile politice berlineze.

Această călătorie, după cum s'a declarat Vineri la Wilhelmstrasse, a fost cerută în ultimele zile din ce în ce mai insistent de presa engleză, pe motivul că Anglia trebue de acum înainte să refuze a se mai ocupa de conflictul polono-sovietic.

Stalin, care nu s'a lăsat amăgit și care a instituit un soviet polonez, poate că acum se va cobori până la a-l primi pe Mikolaiczik.

Motivul pentru care face această călătorie șeful guvernului exilat polonez, — se constată aci, — este de a evita cât mai mult posibil ca să înfrunte pe Stalin, pentru ca eventual să poată ajunge la un acord favorabil într'o oarecare măsură pentru el.

Urmarea acestui procedeu va fi, cu o oarecare probabilitate ceeace a subliniat și postul de radio „Swit" al emigraților polonezi, ruperea cercului polonezilor exilați, lucru care ar fi folositor eforturilor lui Stalin.

Că Stalin, în ciuda apropiatelor conversații, nu și-a schimbat câtuși de puțin aspirațiile sale cu privire la Polonia, acest lucru nu mai este astăzi un secret.

El rezultă și din faptul că, în mod semnificativ, marile ziare moscovite *Pravda* și *Isvestia* nu mai vorbesc de consiliul național polonez, ci intitulează comunicatul privitor la numirea comitetului de eliberare: „Creiarea unui soviet polonez".

Acest fel de exprimare moscovit, — se constată la Berlin, — stă în opoziție cu considerațiile, așa cum au fost făcute în anumite ziare neutre, ce au încercat să scuze situația și au precizat că în Polonia nu a fost constituit nici un organ sovietic.

Interesant în legătură cu călătoria lui Mikolaiczik, — se declară mai departe, — este că șefului guvernului polonez îi stă în față ca tovarăș de tratative la Moscova, generalul Mihail Rola Chimiersky, comandantul suprem al armatei roșii poloneze și ministru de război al sovietului polonez.

Chimiersky are o interesantă carieră. El a fost cu prilejul revoluției în cursul ultimului război, șef adjunct al administrației armatei și a fost acuzat de delapidare de bani publici în legătură cu însărcinările oficiale primite, ceeace s'a soldat prin izgonirea sa din armată și prin aceea că i s'a aplicat o pedeapsă de 6 ani de carceră grea.

In încheiere, se declară că trebue să se conteze în problema poloneză, în foarte scurtă vreme, pe desvoltări senzaționale, care însă până la urmă vor evidenția toate că Anglia nu se va opune în nici un fel tendințelor de anexiune totalitare ale Sovietelor cu privire la Polonia.

COMANDAMENTUL DE CĂPETENIE AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAȚIUNILOR DIN ZIUA DE 29 IULIE 1944

Pe Nistrul inferior, în Basarabia de mijloc și pe frontul Moldovei, nici un eveniment important.

Un tren de artilerie antiaeriană, în Franța de nord

INSEMNĂRI CULTURALE

RĂZBOIUL ȘI ARTA MODERNĂ

de CONSTANTIN KIRIȚESCU

I

ARTELE PLASTICE

Ferment puternic de acțiune, sguduind până în adâncuri patimile, punând în mișcare uriașe forțe, fluturând aripele morții dar excitând eroismul, nu se putea ca războiul să nu impresioneze sensibilitatea și să nu găsască expresie în cea mai înaltă creațiune a spiritului uman. Războiul a fost pururea un motiv fecund de inspirație în artă. Spectacolul forței încordate spre a da cloconirii un maxim de efect, a impresionat vizual pe pictori și pe sculptori, a inspirat poeților și muzicanților accente eroice, menite a exalta sufletele ori a reda descriptiv imagina câmpurilor de bătălie sau a singuratecelor lui episoade.

La Muzeul din Napoli este un fragment de pictură în mozaic pompeian, reprezentând episodul din bătălia dela Issus, în care Alexandru cel mare pune pe goană pe Darius al Persiei. Este, pe cât cunosc, cea mai veche reprezentare picturală a unei mari scene de bătălie. De la artistul necunoscut care a înfățișat impresionante scene a atacului falangei macedonene și până în zilele noastre, câtă artă s'a risipit pentru a îmbogăți galeriile și muzeele cu viziuni de război. Nume ca Edouard Detaille, Menzel, Werner, Matejko ș. a. ne evoacă imense pânze în care, pe fundaluri întunecate de fum vrăstate de sclipiri de flăcări ori de metale, oameni îmbrăcați în costume multicolore se împung sau se taie, cai se cabrează, drapele fâlfâie în vânt, luptători căzuți întind brațele spre a da salutul suprem generalului ce caracolează victorios pe calul său alb, sa'utând izbânda cu sabia sau măcar cu chipiul. Cred că realizarea cea mai ululitoare a genului, prin proporțiile ei uriașe, — aproape 30 metri lungime, adevărată diorama! — este pânza din Muzeul de la Versailles, executată — dacă mi-aduc aminte exact — de Horace Vernet, înfățișând episodul culminant al campaniei de cucerire a Alge-

(Continuare in pag. 2-a)

INVITAȚIE LA GRĂDIȘTEA MUNCELULUI

de ION CONEA

Anul trecut, în apelul pe care Comitetul de inițiativă pentru săparea cetăților dace din munții Sebeșului îl publica în ziare, invitând pe studenți să se înscrie cât mai mulți — și dela toate Universitățile țări — pentru tabăra care avea să facă săpături la cetatea dela Costești, se reproducea și următoarea pagină dintr'un mare istoric străin, privitoare la Burebista și Dacii din vremea lui. Pentru cetitorul român, această pagină a constituit — atunci — mai mult decât o revelație. Dacă ar fi fost scrisă de un istoric român, poate că nici nu i s'ar fi dat crezare). Iată textul ei:

„Un trib modest, la început. Dar un complex de împrejurări fericite și câțiva șefi abili făcură din Daci, pe vremea lui Pompei, cea mai mare putere a Europei... Olbia, care rezistase la cinci secole de asalturi barbare, fu cucerită și distrusă — și de atunci înainte Dacii, stăpâni ai țărmului Mării, ai gurilor marilor fluvii (din nord-vestul Pontului Euxin) și stăpâni peste pământurile roditoare din acea regiune, puteră ridica pretenții pentru un rol suveran. Pe Dunăre în sus, ei urcară spre Europa Centrală: înfrânseră repede pe Galii Scordiști din părțile Belgradului de astăzi; cuceriră câmpia panonică dela ultimi moștenitori ai celtului Segovese; înfrânseră pe Boii din Boemia de azi și pe Noricii din Stiria; Galii fură și ei bătuți în lupte sângeroase... Din Viena și până la Odesa, imperiul Dacilor stăpânea cele mai valoroase drumuri și cele mai importante vaduri de comerț, ca și pământurile cu solul și subsolul cel mai bogat din Europa Centrală. In jurul lui Burebista și al lui Deceneu, Daci delirară de entuziasm și de încredere în puterile lor vreme de trei decenii. Iar Burebista, în această a lui domnie glorioasă de aproximativ treizeci de ani, nu fu învins nici măcar o singură dată;

(Continuare in pag. 2-a)